

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра практики англійської мови

СИЛАБУС
вибіркової навчальної дисципліни
ПОРІВНЯЛЬНА ТИПОЛОГІЯ

підготовки бакалавра

спеціальності 035 Філологія

освітньо-професійної програми Мова і література (англійська). Переклад

Силабус навчальної дисципліни «ПОРІВНЯЛЬНА ТИПОЛОГІЯ» підготовки бакалавра, галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 035 Філологія, за освітньо-професійною програмою Мова і література (англійська). Переклад.

Розробник: Одарчук Наталія Андріївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри практики англійської мови.

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри практики англійської мови (протокол № 1 від 31 серпня 2020 р.).

Завідувач кафедри: Коляда Е. К.

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Мова та література (англійська). Переклад Бакалавр	Вибіркова
Кількість годин / кредитів 120 год / 4 кредити		Рік навчання 4
		Семестр 8-й
ІНДЗ: €		Лекції 22 год.
		Практичні (семінарські) 20 год.
		Самостійна робота 70 год.
		Консультації 8 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання:		Англійська

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Мова та література (англійська). Переклад Бакалавр	Вибіркова
Кількість годин / кредитів 60 год / 2 кредити		Рік навчання 4
		Семестр 8-й
ІНДЗ: €		Лекції 8 год.
		Практичні (семінарські) 4 год.
		Самостійна робота 92 год.
		Консультації 16 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання:		Англійська

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Одарчук Наталія Андріївна
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри практики англійської мови
Контактна інформація	м.т. +380952003235
	natalylutsk@gmail.com
Дні занять	http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi
	Очні консультації: в день проведення лекцій / семінарських занять (за попередньою домовленістю). Усі запитання / зауваження можна надсилати на електронну скриньку.

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу.

Серед філологічних дисциплін навчального плану закладів вищої освіти України теоретичний курс “Порівняльна типологія” має чи не найбільше пізнавальне і навчально-виховне значення. Адже саме цей предмет, вивчення якого ґрунтується на всебічному порівнянні та співвіднесенні мовних одиниць, засобів їх поєднання і функціонування в словосполученні або реченні англійської та української мов, беззаперечно переконує студентів у тому, що українська мова за своїм лексичним багатством і різноманітністю засобів вираження стоїть врівень з усіма іншими розвиненими мовами світу. Співставляючи одиниці різних рівнів: звуки (фонеми), морфеми, лексеми, синтаксеми тощо в англійській і українській мовах, студенти віднаходять як ізоморфні (спільні), так і аломорфні (відмінні) риси та явища. Типологічний аналіз мовних одиниць і явищ здійснюється у межах кожного мікрорівня за допомогою порівняльного, компонентного і трансформаційного методів.

2. Пререквізити.

Предмет порівняльної типології будується на основі знань, отриманих студентами з теоретичних курсів фонетики, граматики, лексикології, стилістики англійської мови з урахуванням фактичного матеріалу відповідних аспектів української, а принагідно й другої іноземної мови, що вивчається.

Оскільки мова є суспільним явищем, то порівняльна типологія двох мов як частина мовознавчої науки, належить до гуманітарних наук. Вона пов'язана з такими суспільними науками, як історія, соціологія, психологія, народознавство, етнографія, логіка, із природничими науками – фізіологією, анатомією, а також семіотикою, зокрема лінгвосеміотикою, що стоїть на межі точних і гуманітарних дисциплін. Отже, знання, уміння й навички, отримані при вивченні курсу “Порівняльна типологія”, як розширяють загальний світогляд студентів, так і допоможуть сформувати у них розуміння характеру міжмовних граматичних

зв'язків та відношень, а також здійснювати правильні лексичні й граматичні трансформації при перекладі текстів.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Метою викладання навчальної дисципліни “Порівняльна типологія” є систематизація знань студентів, отриманих у ході вивчення теоретичної фонетики, лексикології, стилістики, морфології та синтаксису англійської мови; ознайомлення із сучасними тенденціями та напрямками розвитку зазначених аспектів. Особлива увага звертається на виявлення типологічних ознак порівнюваних фонетичних, лексико-стилістичних і граматичних явищ, розпізнання ізо- й аломорфних рис у зазначених системах обох мов та подальший розвиток навичок володіння будовою порівнюваних мов. Опанування курсу порівняльної типології англійської та української мов передбачає розуміння структури та функціонування мови, її міжривневі та внутрішньосистемні зв'язки.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни “Порівняльна типологія” є:

- ✓ ознайомити студентів з категоріальними апаратом та ввести в курс основних понять дисципліни;
- ✓ розширити знання студентів про основні напрями досліджень в галузі фонологічних, лексикологічних та граматичних студій;
- ✓ сформувати у студентів розуміння характеру міжмовних граматичних зв'язків та відношень;
- ✓ навчити студентів розпізнавати ізоморфні та аломорфні риси у фонетичній, лексичній, граматичній системах англійської та української мов;
- ✓ розкрити основні лексичні й граматичні трансформації при здійсненні перекладу за відсутності еквівалентів у зіставляваних мовах.

4. Результати навчання.

По закінченню курсу студенти **знатимуть**:

1) базові поняття та категорії порівняльної типології англійської та української мов, види типології, методи дослідження, застосовувані в порівняльній типології;

2) основи типологічної класифікації мов, поняття “мовна сім’я”, різницю між синтетичними, аналітичними й аглютинативними мовами;

3) основні характеристики вокалізму й консонантизму порівнюваних мов;

4) етимологічний склад англійської та української мови, сучасні джерела поповнення словникового складу української та англійської мов;

5) спільні та відмінні риси морфемної будови англійського та українського слова; продуктивні та непродуктивні способи словотворення в англійській та українській мовах;

6) образно-стилістичний ресурс порівнюваних мов, їх риторичні фігури;

7) базові поняття та категорії морфології та синтаксису англійської та української мов;

8) системи різних частин мови, їхні категоріальні відмінності у зіставляваних мовах;

9) основні характеристики синтаксису словосполучення, простого і складного англійського й українського речення.

Вмітуть:

1) застосовувати набуті теоретичні знання при аналізі мовних явищ;

2) пояснити зміст категорій, якими визначається сутність мовних явищ;

3) розпізнавати та пояснювати мовні засоби різних рівнів у зіставляваних мовах;

4) використовувати набуті знання при перекладі з англійської мови на українську і навпаки.

5. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви змістових модулів	Усьог	Лек.	Семін.	Сам.		Форма
-------------------------	-------	------	--------	------	--	-------

і тем	о			роб.	Конс.	контрол ю
Змістовий модуль 1. Typology of phonetic and lexico-stylistic systems of English and Ukrainian						
Тема 1. Contrastive typology, its aims and methods of investigation		2	1	6	1	ДС
Тема 2. Typology of the phonetic and phonological systems		2	1	6		ДС/Т
Тема 3. Contrastive Lexicology		2	2	6	1	ДС/Т
Тема 4. Morphological structure of the English and Ukrainian word		2	2	6	1	ДС/Т
Тема 5. Contrastive analysis of phraseological units		2	1	6		ДС
Тема 6. Contrastive Stylistics		2	1	4	1	ДС
Разом за змістовим модулем 1	58	12	8	34	4	
Змістовий модуль 2. Typology of morphological and syntactic systems of English and Ukrainian						
Тема 7. Contrastive morphology of English and Ukrainian		2	2	6		ДС/Т
Тема 8. Typology of the parts of speech in English and Ukrainian		2	2	6	1	ДС/Т
Тема 9. Verb in the contrastive analysis		2	2	6	1	ДС/Т
Тема 10. Other parts of speech in the contrastive analysis			2	6		ДС/Т
Тема 11. Typology of the of English and Ukrainian word-groups and simple sentence		2	2	6	1	ДС/Т
Тема 12. Typology of the composite sentence		2	2	6	1	ДС/Т
Разом за змістовим модулем 2	62	10	12	36	4	

Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота						30
ІНДЗ (тези)						15
Усна відповідь на заліку						15
Всього годин / балів	120	22	20	70	8	60

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Семін.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю
Змістовий модуль 1. Typology of phonetic and lexico-stylistic systems of English and Ukrainian						
Тема 1. Contrastive typology, its aims and methods of investigation.		1		7	1	ДС
Тема 2. Typology of the phonological systems			0,5	8	1	ДС/Т
Тема 3. Contrastive Lexicology		1	0,5	8	1	ДС/Т
Тема 4. Morphological structure of the English and Ukrainian word		1	0,5	8	1	ДС/Т
Тема 5. Contrastive analysis of phraseological units			0,5	7	1	ДС
Тема 6. Contrastive Stylistics		1		8	1	ДС/Т
Разом за змістовим модулем 1	58	4	2	46	6	
Змістовий модуль 2. Typology of morphological and syntactic systems of English and Ukrainian						
Тема 7. Contrastive morphology of English and Ukrainian			0,5	7	1	ДС/Т
Тема 8. Typology of the parts of speech in English and Ukrainian		1		7	2	ДС/Т
Тема 9. Verb in the contrastive analysis		1	0,5	8	1	ДС/Т
Тема 10. Other parts of speech in the contrastive analysis			0,5	8	2	ДС/Т

Тема 11. Typology of the of English and Ukrainian word-groups and simple sentence		1	0,5	8	2	ДС/Т
Тема 12. Typology of the composite sentence		1		8	2	ДС/Т
Разом за змістовим модулем 2	62	4	2	46	10	
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота						30
ІНДЗ (тези)						15
Усна відповідь на заліку						15
Всього годин / балів	120	8	4	92	16	60

Завдання для самостійного опрацювання

- Typological classification of languages
- Prosody in English and Ukrainian
- Morphological structure of the English and Ukrainian word
- The contrastive analysis of phraseological units
- Figures of speech in English and Ukrainian
- Typology of the functional parts of speech in the contrasted languages
- Contrastive syntax of word-groups in English and Ukrainian

IV. Політика оцінювання

Відвідування занять є одним із способів накопичення балів: за кожну відвідану лекцію студент отримує пів бала. Якщо студент пропускає лекцію, дібрати бали можна, законспектувавши пропущений матеріал. Важливою є участь студента в обговоренні питань на семінарських заняттях, а також у написанні поточних тестів, за що нараховуються бали. У разі відсутності студента на семінарі з поважної причини (що засвідчується медичною довідкою чи офіційним звільненням) можна здати пройдений матеріал чи написати тест, попередньо узгодивши час із викладачем.

Обов'язковим є дотримання правил академічної доброчесності. Під час написання проміжних і підсумкових тестів забороняється користуватися будь-якими підручними засобами (конспектами, смартфонами тощо)

V. Підсумковий контроль

Навчальна дисципліна “Порівняльна типологія” закінчується заліком.

Впродовж вивчення курсу студент максимально може набрати **100 балів**: **40 балів** – поточний контроль і **60 балів** – підсумковий контроль.

40 балів розподіляються таким чином:

10 балів – за відвідані лекції;

20 балів – за активну участь в усному обговоренні питань на семінарах;

10 балів – за проміжні контрольні роботи (у формі тестів)

60 балів розподіляються таким чином:

30 балів – підсумковий письмовий тест

15 балів – ІНДЗ, яке полягає в підготовці до опублікування тез чи статті в студентський науковий збірник на одну із узгоджених з викладачем тем у межах курсу.

15 балів – усна відповідь на запитання

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література

1. Деменчук О. В. Порівняльна лексикологія української та англійської мов. – Рівне: “Перспектива”, 2005. – 165 с.
2. Дубенко О.Ю. Порівняльна стилістика англійської та української мов. – Вінниця: Нова книга, 2005. – 224 с.
3. Левицький А. Е. Завдання з порівняльної граматики англійської та української мов: навч. посібник / А. Е. Левицький. – К. : Освіта України, 2011. – 246 с.
4. Корунець І. В. Порівняльна типологія англійської та української мов. Навчальний посібник. – Вінниця : Нова Книга, 2003 – 459 с.
5. Мірончук Т. А. Збірник вправ з порівняльної граматики англійської та української мов. – К. : МАУП, 2005. – 128 с.
6. Мірончук Т. А., Одарчук Н. А., Рогатюк А. Є. Практикум перекладу / Т. А. Мірончук, Н. А. Одарчук, А. Є. Рогатюк. – Луцьк : ВІЕМ, 2012. – 40 с.
7. Хомицька І. Контрастивна стилістика англійської та української мов: навч. посібник / Ірина Хомицька. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 292 с.
8. Karamysheva I. D. Contrastive Grammar of English and Ukrainian Languages : textbook / I. D. Karamysheva. – Vinnytsia : Nova Knyha Publishers, 2017. – 336 p.

Додаткова література

1. Аракин В. Д. Сравнительная типология английского и русского языков. – М. : Просвещение, 1989. – 256 с.
2. Арнольд И. В. Стилистика современного английского языка. – Л., 1981. – 295 с.
3. Багмут А. Й. Семантика й інтонація в українській мові. – К., 1991. – 78 с.
4. Бахов І. С., Мірончук Т. А. Stylistic Semantics in Interpretation. – К. : ДП Видавничий дім “Персонал”, 2012. – 152 с.
5. Брицин М. Я., Жовтобрюх М.А., Майборода А.В. Порівняльна граматики української та російської мов. – К., 1978. – 270 с.
6. Бровченко Т. О. Основи контрастивного аналізу мов. // Порівняльні дослідження з граматики англійської, української, російської мов. – К., 1981.
7. Вихованець І. Р. Нариси з функціонального синтаксису української мови. – К. : Наукова думка, 1992. – 224 с.
8. Гак В. Г. Сопоставительная лексикология. – М.: Высш. шк., 1977. – 247 с.
9. Гальперин И. Р. Стилистика английского языка. – М., 1981. – 316 с.
10. Грищенко А. П. Сучасна українська літературна мова. – К. : "Вища Школа", 1997. – 492 с.
11. Єфімов Л. П. Стилїстика англійської мови. – Вінниця.: Нова книга, 2004. – 239 с.
12. Жлуктенко Ю. О. Порівняльна граматики української та англійської мов. – К., 1960.
13. Івченко А. О. Українська народна фразеологія: ономастика, ареали, етимологія. – Х., 1999. – 160 с.
14. Плющ М. Я. Сучасна українська літературна мова. – К.: “Вища школа”, 2003. – 430 с.
15. Сучасна українська літературна мова / за ред. А.П. Грищенка. – К.: “Вища школа”, 2002. – 567с.
16. Швачко Т. Т., Терентьев П.В., Швачко С.А. Введение в сравнительную типологию английского, русского и украинского языков. – К., 1977. – 47 с.
17. Ярцева В. Н. Принципы типологического исследования родственных и неродственных языков // Проблемы языкознания. – М., 1967. – С. 203-207.
18. Collins Cobuild: English Grammar. – Harper Collins Publishers, 1994.
19. Kukharenko V.A. A Book of Practice in Stylistics. – Вінниця: «Нова книга», 2003. – 160 с.
20. Thomson A. J., Martinet A. V. A Practical English Grammar. – Oxford University Press, 1986.